

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadaru“.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Drvim siječnja 1917. otvara se pretpлата na „Objavitelju Dalmatinskomu“ sa „Smotrom Dalmatinskomu“ i na samu „Smotru Dalmatinsku“.

S obzirom na to što su uslijed sadašnjih prilika, poskočili štamparski i drugi troškovi radi izdavanja tih listova, to im je cijena od 1. siječnja 1917. povišena kako slijedi:

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku kr. 12. samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ kr. 6. samoj „Smotri Dalmatinskoj“ kr. 8. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi „Objavitelja Dalmatinskoga“ stoje 10 para a pojedini brojevi „Smotre Dalmatinske“ isto 10 para. Zastareni brojevi para 20.

Zupski uređi, pučke i građanske učione i samostani u Dalmaciji plaćaju za „Objavitelju Dalmatinskomu“ i za „Smotru Dalmatinsku“ kr. 4*80 na godinu, i to sve u jedan put i unaprijed.

Gospoda pretplatnici, kojima pretpлата dopjeva, umoljena su da je na zgodno vrijeme obnove, kako neće pretprijeti prekidanja u primanju lista.

Pretplate se šalju poštanskim naputnicama Uredu „Dalmatinskog Objavitelja“ u Zadaru.

Krunidbene svečanosti u Budimpešti.

Sred starodrevnoga sjaja i uznesite krasote izvršilo se je u Budimpešti na 30. prosinca svečano krunisanje cesara i kralja Karla i cesarice i kraljice Zite. S obzirom na teško ratno doba morali su se ograničiti različiti akti krunidbenog obreda, koji su se kod pređašnjih prigoda izvodili djelomice u Budimu, a djelomice u Pešti.

Staroslavni Budim sa svojim zdanjima iz pređašnjih vijekova tvori neprispodobivo pozorište ovoga slavlja, koje ima svoj korijen u historijskim tradicijama. Sjajna pojava stjegonoša, heroldi u svojim starinskim nošnjama, članovi državnoga sabora u zlatom protkanju i draguljima načičkanoj narodnoj gala-odori: sve je to skupa pružalo veličanstvenu sliku, koja je odgovarala uzvišenomu dostojanstvu ovoga svečanoga čina.

I stanovnici su glavnoga grada u radosnom oduševljenju učinili sve, da dadu oduška svojim patriotskim osjećajima, pa bogato iskitili svoje kuće zastavama i raznim ukrasom. Šuma zastava i standarda pokrivala je glavni grad. Među ovima se vidjelo mnogo hrvatskih zastava; a jako su udarale u oči naročito na lančanom mostu, što vodi iz Dešte u Budim. Balkoni bijahu zastri prekrasnim ćilimovima i svakojakim dragocjenim dekoracijama, što potječu iz najdrevnijega doba. Sva „via triumphalis“ od dvora do katedrale bila je pokrita trobojnim suknom. Trg Dresvetoga Trojstva pred prvostolnom crkvom zalvarahu dva orijaška slavoluka.

Krunidbeno je slavlje započelo već u rano jutro. Depregledno mnoštvo naroda nagrnulo je u ulice, gdje je bio postavljen vojnički kordon, da drži slobodnim prostor, kojim će proći svečana krunidbena povorka. Na tribinama su se nalazili mnogobrojni gosti.

U parlamentu.

Obje kuće državnoga sabora sastale su se već zorom u 6 sati u jutro na zajedničku sjed-

NAŠEM UZVIŠENOM VLADARU
NJEVOU APOSTOLSKOM VELIČANSTVU
CESARU I KRALJU

KARLU I.

I UZVIŠENOM VLADARICI

NJEZINU VELIČANSTVU CESARICI I KRALJICI

ZITU

PRIGODOM UZAŠAŠĆA NA PRIJESTO.

Sonet

Zdravo, Care, mlad' junače, Ti junače pregja slavni',
Radosna su srca naša — odana Ti vjerom starom —
Dalmatinci i Hrvati, za Te mrijeti vazda spravi,
Poklanjaju svoju ljubav Tvojoj Kruni cijelim žarom!

Svi narodi da obrane Dom Habzburški starodavni,
Žrtvujući teške žrtve Domovine pred oltarom,
Nagognjena svi ko braća — jedan drugom ravnopravni —
Složni stoje svi ko jedan pod Cesarom-Gospodarom.

Slavnog doba većim sjajem zasjati će zvijezda sreće,
Habzburg — Carstvo bit će tada uglednije, čvršće, jače;
Dvoglav-orlu lēt slobodni nitko više priječit ne će!

U Božjemu trajnom miru nastati će život novi,
Ves' o poklič ozvanjat će sred kolibe i palače:
«S Karlom Zitu vladaricu, Bože, živi blagoslovi!»

Prvić Luka (Šibenik) na Gospu od Začeca 1916.

Vicko Marković, nadučitelj.

nicu, gdje se prihvatio svečani zaključak, da sabor na ustavni način sudjeluje kod krunisanja. Zatim su članovi državnoga sabora pod vodstvom predsjedništva krenuli u krunidbenu crkvu, koja leži u srcu starodrevne gradske četvrti u Budimu.

U crkvi sv. Matije.

U crkvi samoj već su bili na okupu zastupnici županija i gradskih municipija Ugarske, kao i županija i gradova I. razreda Hrvatske i Slavonije. Municipiji su došli pod vodstvom deputacije glavnoga grada Budimpešte s načelnikom, drom. Barczy-em na čelu, a hrvatski gradovi pod vodstvom deputacije zemaljskoga grada Zagreba s načelnikom Jankom Holjcem na čelu.

Krunisanje se naime mora prama konstitucionomu običaju izvršiti u nazočnosti naroda i njegovih predstavnika: zastupnika, članova velikaške kuće skupa sa hrvatskim zastupnicima, koji su izaslanji u državni sabor, i predstavnika županija i gradova Ugarske, kao i Hrvatske i Slavonije.

Djihova su Veličanstva oko 8 sati i po prije podne ostavili kraljevski dvor, te se u osmero-preznoj gala-kočiji s velikom pratnjom odvezli u crkvu. Sa strana gala-kočije jahala je ugarska tjelesna garda i stupao odjel dvorskih lakaja.

U katedrali dočekao ih je kardinal knez primas dr. Csernoch s visokim svećenstvom i otpratio ih u Loretsku kapelicu, gdje su kralja ogrnuli plaštem sv. Stjepana i pripasali mu mač sv. Stjepana. Knezu primasu asistirali su jegarski nadbiskup dr. Ljudevit pl. Szmercsányi i zagrebački nadbiskup dr. Ante Bauer.

Iz Loretske kapelice pošli su kraljevski supruzi pred glavni žrtvenik, gdje su zapremili mjesto na prijestolju, a okruživali su ih stjegonoše, među kojima hrvatski ban dr. Ivan barun Skerlec.

Zatim je počela svečana služba božja, za koje je bio najsvečaniji trenutak, kada se je postavila Vladaru kruna na glavu.

Kralj je kleknuo na stepenice glavnoga žrtvenika. Kaločki nadbiskup obratio se knezu-primasu ovim riječima, koje su propisane u rimskom pontifikalu: «Reverendissime Pater! Postulat sancta mater ecclesia catholica, ut praesentem Serenissimum Carolum IV. ad dignitatem Hungariae regis sublevis!» (Prečasni oče! Sveta mati katolička crkva želi, da uzvisite nazočnoga prejasnoga Karla IV. na dostojanstvo kralja Ugarske.)

Na to je knez-primas upitao kaločkoga nadbiskupa: «Scitis, illum dignum et utilem esse ad hanc dignitatem?» (Znate li, da je dostojan i sposoban za ovo dostojanstvo?)

Kaločki je nadbiskup odgovorio: «Et novimus et credimus, eum dignum esse ad utilem ecclesiae Dei et ad regimen regni.» (Znademo i vjerujemo, da je dostojan i da će koristiti crkvi božjoj i gospodstvu kraljevine.)

Na to su knez-primas i od državnoga sabora izabrani palatini zastupnik ministar-predsjednik Stjepan grof Tisza stavili kralju krunu na glavu, pri čem je crkveni velikodostojnik prozborio riječi: «Accipe coronam!» («Primi krunu!») Kruna se je kraljici držala nad ramenima.

Gromorno klicanje razlijevalo se je prostranom stolnom crkvom. Kraljica je ustala, da se sa svojom pratnjom vrati u kraljevski dvor.

Hrvatski biografski rječnik Jugoslavenske akademije.

Rađnje oko velike enciklopedije hrvatske, što ju je naumila izdati Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti s novčanom potporom c. i kr. generalmajora Marka pl. Czerliena i u kojoj bi se podalo alfabetskim poređanjem cijelo naše sadašnje znanje, a na osnovi nauke, o prošlosti i sadašnjosti hrvatskoga naroda i njegove zemlje, ovaj su se čas koncentrirale oko prvoga dijela toga djela oko «Hrvatskoga biografskoga rječnika», u koji će prema odluci Akademije ući životopisi ili bar kratke životopisne napomene svih onih ljudi (plemenā i porodića), koji su se u opsegu hrvatskih zemalja počevši od najstarijih vremena pa sve do danas, makar čime istakli i — malo ili mnogo — sudjelovali u narodnom razvoju: kraljevi, velikaši, vojskovođe, svećenici političari, upravnici, učenjaci, književnici, umjetnici glazbenici, veliki trgovci i brodari, veliki dobrotvori knjižari i t. d.; ovamo pak pripadaju i oni domaći ljudi, koji su djelovali u tujini, ali i oni tujci ljudi, koji su rađili u krilu naroda hrvatskoga.

Prema ovom velikom programu izvode se već od nove godine 1917. pripravnne rađnje za djelo, o kojem jamačno ni jedan čovjek ne sumnja, da će, ako se sretno privede kraju — pa makar u prvom, izdanju i nesavršeno — u velike zadovoljiti davno, osjećanu književnu potrebu i postati osnovno djelo za veliki niz posebnih studija o sveukupnom životu hrvatskoga naroda. Poradi toga možda nije zališno,

Vitezovi zlatnih ostruga.

Kralj je nakon toga na prijestolju podijelio nekolicini odabranih kandidata viteški udarac i posvetio ih za vitezove Zlatnih ostruga, među kojima tri hrvatska kandidata. Svi su se odlikovani istakli na fronti junačkim držanjem i primili viteški udarac u vojničkoj poljskoj odori.

Zakletva.

Sada je slijedio čin svečanoga polaganja zakletve, koji se je izvršio pod vedrim nebom. Grmljavina topničkih salva i zvonjava svih zvona najvjestila je ovaj uznositi trenutak. Svi su prisutnici krenuli na trg pred katedralom na trg Dresvetoga Trojstva, gdje je kralj u potpunoj ornatu stupio na estradu, križem u lijevoj ruci i podignuvši tri prsta desne ruke pred sakupljenim narodom položio zakletvu na ustav.

Na krunidbenom humku.

Sada se je sastavila krunidbena povorka, da odprati kralja na krunidbeni humak, gdje je prama starinskom običaju četiri puta zamahnuo mačem sv. Stjepana na četiri strane svijeta, da simbolizira, da je kao vrhovni branitelj države spreman braniti zemlju protiv svih neprijatelja, došli oni s koje mu drago strane.

Krunidbeni se je humak podigao na trgu sv. Jurja, po prilici 15 časova daleko od krunidbene crkve. Sve su županije i municipiji donijeli malo zemlje s historijski posvećenog tla. Tako je grad Zagreb donio zemlje s tla nekadašnje hrvatske kraljevske palače, koja obiluje historijskim uspomena; iz dvorišta banske palače, gdje je nezaboravljeni cesar i kralj Franjo Josip tri put boravio; požeška županija s mjesta, na kojem je blagopokojni vladar primio poklonstvo velike bosansko-hercegovačke deputacije; dopremljeno je zemlje takogjer s tužno proslavljenog muhačkog bojnoga polja, da se izrazi privrženost naprama historijskoj tradiciji.

Dovorka, koja je kretala k ovom znamenitomu humku, podavala je sliku neopisive krasote i historijskoga znamenovanja. Dovorku je otvorila eskadrona husara, zatim su pješke slijedili članovi državnoga sabora, među kojima u državni sabor izabrani hrvatski zastupnici; iza članova državnoga sabora išla je deputacija od 8 lica sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, izaslanici municipija Ugarske, i županija te gradova Hrvatske i Slavonije, ugarski i zajednički ministri.

Zatim su dolazili na konjima: kraljevski ugarski herold, 11 zastavnika i kraljevski ugarski vrhovni čuvar vrata, stjegonoše s krunskim insignijama i to: kraljevski ugarski peharnik s križem za zakletvu, kraljevski ugarski vrhovni tpeznik s mačem sv. Stjepana, meštar riznice s križem mira, ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije dr. Ivan barun Skerlec s državnim jabukom, zamjenik judexa curiae sa žezlom. Banovog su konja vodila dva štitonoše u historijskoj nošnji Trenkovich pandura. Zatim su dolazili palatini zamjenik Stjepan grof Tisza, gospoda nadvojvode i napokon Njegovo Veličanstvo cesar i kralj. Malo naprijed, na desnoj strani biskup s apostolskim križem; na lijevoj strani zamjenik vrhovnoga ko-njušara potegnutim državnim mačem; za njim kraljevski ugarski dvorski meštar, kraljevski ugarski vrhovni komornik, kapetan kraljevske ugarske tjelesne garde i generalni pobočnik, s obiju

strana ugarski gardisti, zatim čete tjelesne ugarske garde. Onda su slijedili u kočijama oba kraljevska povjerenika grof Khuen-Héderváry i Aurel grof Deszewffy i oba krunska čuvara Bela grof Szechényi i Julije grof Ambrozy, i u kočiji visoko svećenstvo. Krunidbena je povorka zatvorena eskadronom husara.

Stigavši na trg sv. Jurja, odjašio je kralj na krunidbeni humak i izveo propisanu ceremoniju, zamahnuvši četiri puta mačem na četiri strane svijeta, očevito oduševljen i zanesen veličinom trenutka. Po tom se je D. Veličanstvo s pratnjom na konju povratilo u kraljevski dvor.

Krunidbena gozba.

Dosljednji je čin krunidbene svečanosti bila krunidbena gozba. Članovi državnoga sabora kao i odličnici, koji su prisustvovali crkvenoj svečanosti, sakupili su se u dvorani dvora, koja se uređila u tu svrhu, i u koju su došla njihova Veličanstva s užom pratnjom, te zapremila mjesto za stolom, što se je za njih priredio na estradi.

Za stolom su sjedjeli osim kralja i kraljice knez-primas dr. Csernoch, papinski nuncij monsignore Valfré di Bonzo, kaločki nadbiskup i palatini zamjenik Stjepan grof Tisza. Njihova su Veličanstva dvorili pod vodstvom vrhovnoga peharnika kneza Nikole Esterházya i vrhovnoga tpeznika Andrije grofa Csekonica članovi državnoga sabora, koji su bili izaslanji u tu svrhu, među kojima se nalazio Marko grof Dejacsevich.

Nakon krunidbene gozbe vratila su se Njihova Veličanstva s užom pratnjom u svoje odaje. Članovi obiju kuća državnoga sabora sabrali su se nakon toga u svečanošnoj dvorani parlamentarne palače, da nastave zajedničku sjednicu, u kojoj se je ovjerovio zapisnik zajedničke sjednice i sjednica po tom zaključila.

Time se je završila krunidbena svečanost.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 3 januara nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 3. Glavni stan javlja, 2. januara.

Fronta na Tigrisu.

Dana 31 decembra neprijatelj napade na jedan dio naše pozicije, ali ga uz bismo sa teškim gubicima, koji se računaju na 500 do 600 ljudi. Na ostalim frontama nije bilo dogagaja bud kakove važnosti.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 3. Izvjestaj generalnog štaba, 3. januara.

U pojedinim odsječcima maćedonske fronte živahna artiljerijska vatra. Sjevero-zapadno od Bitolja po nas povoljna patrolska čarčenja. Dvije su ratne lagje tukle bez uspjeha pozicije kod Orfana. U Dobrudzi neprijatelj se povukao na jako utvrđenu poziciju uzduž ceste Macin-Lijila-Vacaren. Prema toj poziciji jednako se napreduje. Zapremili smo vis 108 istočno od Ljile. Neprijateljski su monitori tukli Tulceu.

da sada i šire općinstvo nešto sazna o sadašnjem stanju tih mučnih i veoma opsežnih pripremnih rađnja.

Svi su hrvatski ljudi razvrstani po svom zanimanju u 15 skupova, a po zemljama u njih 6: Hrvatsku i Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu, Istru, Ugarsku i Austriju, pa iseljeničke krajeve. U svemu dakle treba složiti 90 djelomičnih imenika ljudi, i pokojnih i živih, kako se, koliko iole može biti, ne bi izmaklo ni jedno ime, koje je zavrijedilo, da mu se sačuva uspomena u zahvalnom narodu. Treba o njima sabrati nužne podatke i složiti ih u kratke i pouzdane životopise i životopisne napomene. Teškoća i golemost toga posla, kraj veoma mršavih pređrađnja, udara jamačno svakomu odmah u oči, pak se razumije, da ga može časno svađati tek sa rađnja velikoga broja spremnih stručnih sila iz svih hrvatskih zemalja uz veoma dobru i opretnu organizaciju rada u njegovu središtu u Zagrebu. Akademija je u tu svrhu postavila posebni «Odbor za hrvatski biografski rječnik», a taj je posao oko izvogjenja svojih intencija povjerio od jesenas kao svomu glavnomu pomagaču umirovljenomu sveučilišnomu profesoru dr. Otonu Kučeri u Zagrebu, koji se sađa posvećuje tomu radu za nekoliko godina.

Za Bosnu i Hercegovinu ustrojila su se 4 odbora odličnih stručnjaka u Sarajevu pod vodstvom gospođe: dr. Truhelke, dr. Bašagića, dr. Jelenića i Ivana Miličevića; za Dalmaciju jedan odbor pod vodstvom počasnoga člana akademije don Frane Bulića; za Istru jedan odbor pod vodstvom profesora i zastupnika na carevinskom vijeću Vjekoslava Spinčića, dok je za Hrvatsku i Slavoniju vodstvo u

rukama samoga odbora i njegova glavnoga pomagača. Treba još organizirati rad za Hrvate u Ugarskoj i Austriji i u iseljeničkim krajevima; o čem se baš sada radi. Dosađ je uspjelo odboru pređobiti oko 120 stalnih saradnika za pisanje biografija, a u uređništvu samom (smještenom u kr. sveuč. biblioteci u Zagrebu, soba br. 5) već se čitavu godinu iscrpaju svi stari i novi časopisi hrvatski, i sva druga domaća i strana djela, pa privatne rukopisne zbirke, iz kojih se može dobiti gragje za takav rječnik kako bi se sabralo sve, što ima u njima o hrvatskim ljudima, koji bi mogli ući u rječnik. Živim je pak ljudima razaslanu oko 500 primjeraka «Pitanja» za autobiografske podatke, po kojima se sastavljaju njihove biografije. Za čudo je baš s te strane odziv najslabiji, jer je tečajem g. 1916. Akademiji stiglo jedva 60 odgovora i autobiografija. I ovom prilikom moli Jugoslavenska akademija sve ljude, kojima su poslana pitanja, da na njih što prije odgovore, a naše stručnjake, ako ih ne bi s kojega god razloga stigao posebno njima upravljeni poziv, da se s adresom javu glavnomu pomagaču prof. dr. Otonu Kučeri (Zagreb, Jurjevska ulica 14), jesu li voljni preuzeti pisanje biografija, i kojih. Samo brižno, opretno i sustavno sabrana gragja može biti dobra osnova uspješnomu obrađivanju djela.

Kako bi se ipak moglo što prije pristupiti izdavanju djela u sveščićima, rad se u uređništvu sada kreće navlastito oko prvih pismena alfabeta.

Nije neosnovana nada, da će složnim radom svih stručnjaka djelo moći početi izlaziti u neđalekoj budućnosti, a u obliku dostojnu naroda i Akademije.

Wilsonova akcija.

AMSTERDAM, 3. Agencija Reuter javlja, da saveznici još nijesu odgovorili na Wilsonovu notu; oni vole da izmognu odgovora na njemačku i odgovora na Wilsonovu notu ostanu primjereni razmak vremena. Odgovor na Wilsonovu notu bio bi u glavnome utvrđen; po svojoj prilici da će se za nekoliko dana otpremiti. Agencija Reuter opaža da se Španjolska i Holandija nijesu pridružile američkoj akciji i da pokušaji da se steče sudjelovanje južne Amerike nijesu postigli velikog uspjeha. Argentina i Brazil i druge manje države ne bi preduzele nikakav korak.

Propast francuske oklopnače „Verité“.

BERLIN, 3. «Vossische Zeitung» piše, da je njemačka podmornica torpedovala blizu Malte francusku linijsku lagju «Verité» od 14.870 tona. Lagja se nalazi teško oštećena pred lukom.

Umro a.-u. poslanik u Münchenu.

BUDIMPEŠTA, 3. Austro-ugarski poslanik u Münchenu, Velics, umro je večeras od kapi.

U Crnoj Gori.

Godina 1916. u c. i kr. vojnim gubernijama. (Iz ratnog novinskog stana.)

Ratni podmaršal Viktor Weber pl. Webenau na Cetinju veli:

Na Cetinju je bilo najprije zapovjedništvo opsađnih četa. Tek 25. februara 1916. je vladar naredio da se osnuje vojna glavna gubernija u Crnoj Gori. Koji mjesec za tim guberniji je dodijeljen bio namjesništveni savjetnik dr. Pavao barun Sternbach kao gragjanski zemaljski povjerenik. Uregjenje državne uprave je bilo čisto nova organizacija, jer su se u pojedinim slučajevima mogli upotrijebiti prvvašnji državni namještenici. Zemlja je bila prije na starinsku uređena, a raspolaganje o financijama bijaše nerazložno. Ovo, kao opet i okolnosti, da je zemlja četiri godine bila u ratu, u početku nam je zahtevalo velikih poteškoća. U narodu nije bilo gotovine novca. Ono 18 milijuna perpera (kruna), što je bilo izdano za vrijeme rata, nije imalo ni najmanjeg pokrivača, pa stoga ne imagoše nikakove vrijednosti. U sporazumu s centralnim mjestima u monarhiji glavno je guvernerstvo za novčani promet u granicama Crne Gore ustanovilo vrijednosni razmjer izmjeđu kruna i papirnato perpera sa 2:1.

Većih je pak briga bilo za ishranu žiteljstva. Crna Gora je, kako je poznato i u mirno doba morala da uvozi žito. Za vrijeme zadnjeg rata saveznici su tek ponešto odpremali u Crnu Goru hrane, i to u početku. Kasnije su zemlju prepustili njezinom uoosu tako, da je zemlji već prijetila glad u času, kada su je austro-ugarske čete osvajale. Pomodne se akcije, što su ih nudile neutralne države, nisu mogle izvagjati, jer Engleska i Italija ne htjede da propuštaju parobrode s hranom. Tako vojnoj upravi ne preostaj ništa drugo, već da se osloni na svoju snagu i pomoćna vrela, no usprkos mnogobrojnih poteškoća joj je uspjelo, da zemlju i narod očuva od najvećeg zla i nevolje. Danas u Crnoj Gori imamo okružnih i područnih magazina (hambara) te skladišta, s kojih se narodu dijeli hrana. Na Cetinju i po nekim okružnim mjestima su uregije ne pučke kuhinje, iz kojih se sirotinji daje hrana badava. Na skadarskom se jezeru uregjuje ribolov, pa se je nadati i otduda koristi. Uzprkos toga, što u zemlji nema puno zemlje oranice, Crna bi Gora sama sebe ipak mogla hljebom od hrani, kada bi se u poljoprivredi radilo racionalno. Osobito su plodni krajevi pečki i djakovski, koji su za balkanskog rata pripali Crnoj Gori. Ove godine se svim sredstvima unapregjivalo proljetno sijanje, nu ljetna je suša ubila sve. Sada je pak objavljeno, i to temeljito, jesenje sijanje, pa se je nadati obilnom plodu u nastajnoj godini.

U Crnoj su Gori bujne planinske paše, osobito u Nikšiću, Kolašinu i Plevljama. Kada bi se s tim pašnjacima razborito postupalo, ovdje bi se moglo razviti stočarstvo od iste vrijednosti kao i u Alpama. U krševitim krajevima bi se mogle gojiti ovce i koze, pa bi to bez tegobe obezbijedilo narodni opstanak. Za unapregjenje poljodjelstva treba odgojiti narod, ali se s priznanjem mora istaknuti, da je narod već od sada posvećivao dosta interesa i pažnje nastojanjima vojne uprave u ovom pravcu. Po mnogim mjestima težaci nabavljaju moderno poljodjelsko oruđe te pokušavaju, da rađe onako, kako to rađe i posađne čete pri obragjivanju tla.

Poslovne su veze s monarhijom opet uspostavljene i proširene, ma da se baš u ovom pogledu ljuto osjeća nestašica željezničkih veza. Ovo najteže osjeća vojna uprava. — Već se rađi o dizanju moratorija, pa će se i ovo glatko završiti.

U koliko je bilo na raspolaganju učiteljskih sila, tako su i osnovne škole otvorene po cijeloj zemlji. Inteligentnijoj se mladeži pruža mogućnost, da srednje škole pohađa u monarhiji, dočim se drugim opet mladima pripomaže, da u monarhiji uči razne zanate.

U januaru 1917. će Crna Gora imati već općinsku organizaciju, provedenu na modernoj bazi. Narod se za ovo silno interesuje, jer će mu se na ovaj način napokon dati prilika, da sam sudjeluje u svojoj upravi, pa makar i na najnižem stepenu. Prvi plodovi ove općinske organizacije će biti uzdržavanje općinskog upravnog aparata, briga za mjesnu sirotinju, gradnja općinskih cesta, podizanje lječilišta i bolnica u većim gradovima. Kako je narod od prirode inteligentan, te kako ima dobre volje, to je jamstvo, da će on razborito učestvovati u saradnji. Nakon nekih poteškoća, osobito pak poukom protiv starinskih navala i običaja, uspjelo je da se i muško i žensko privuče poslu. Time se velikom dijelu žiteljstva dala prilika za zaradu. Tako su Crnogorci i Crnogorke zaragjivali pri gradnji cesta i pri uzdržavanju njihovu, a išli su i u monarhiju, otkuda su u velike tražili radnika u vrijeme žetve.

Raspoloženje je naroda dobro, otkako su odstranjeni bili neki elementi, koji svojim fanatizmom nijesu dali mira zemlji. Već posvuda prodire zdravo shvatanje prilika, te se već uvijđa, da vojna uprava rađi o dobru zemlje, pa da u tu svrhu i postupa oduđu strogo, ali uvijek pravedno i nepristrano.

Austro-ugarske čete su uvijek i svagdje dobro raspoložene usprkos nekih poteškoća, rađi primi-

tivnog stanja zemlje, rađi klimatskih odnošaja i rađi čestih smetnja u dovozu iz nutrine. Naše su čete svuda pripomagale u rađu kao kulturni pioniri pri podizanju blagostanja, pa su učinile mnogu dobru instituciju, koja dokazuje, kako je naša zadaća plemenita. Ujedno je uzorna radinost naših četa kao i njihova inicijativa poticaj za crnogorsko žiteljstvo, da se otdrigne iz dosadašnje zaostalosti.

Areopag, koji je za to pozvan, u svoje će vrijeme odlučiti o budućnosti Crne Gore. Nu šta bilo da bilo, široki su slojevi naroda dosada već stekli uvjerenje, da je kulturni razvitak Crne Gore siguran samo onđa, kada se Crna Gora što bolje osloni na našu monarhiju, koja i onako većim dijelom graniči s ovom zemljom.

Naši Dopisi

Stankovci svršetkom prosinca.

Iz ovog se dijela «Ravnih Kotara» ne javismo od početka rata, a tome ima i razloga. Svako i najzabitnije mjesto naše pokrajine sudjeluje natjecanjem, prigodom radosti ili žalosti naših prilika u Državi ili Dinastije; a nijesmo ni mi bili zadnji, a da što dostojnije tu našu dužnost izvršimo, u ovom velikom ratu. Kad bi pak svako mjesto tražilo, da se to u novinama istakne, trebalo bi dosta prostora u listu, a i vremena, što je danas nemoguće, rađi toga mi radije prepuštamo te opise našim gradovima, koji se mogu bolje istaknuti rađi osobitih mogućih sredstava.

Dakle, i ako se nijesmo javljali, ipak nijesmo mimoišli nijedno sakupljanje, a i nijedan ratni zajam; pa za to, i u petom ratnom zajmu sudjelovao i proste seoske kolibe, nagovorom zauzetnog Odbora.

Netom je bio otvoren V. ratni zajam, bi sastavljen Odbor od: Ot. Stanka Perine pomoć. župnika, Šimuna Škalka nadučitelja, Marka Miletića postmajstora, Blaža Dubravice posjednika i Grge Detkovića posjednika. Narod bi sakupljen u školskoj dvorani, gdje im Ot. Stanko Perina i Šimun Škalko rastumačivše razgovjetno i opširno o V. om ratnom zajmu i obećavše pokucati na svačija vrata, moleći ih da se odazovu sa što mogućom većom svotom. Do danas bi sakupljeno 8950 kr., a uložilo se:

Devet ratni zajam sakupljen od odbora u Stankovcima u prosincu 1916: Brčić Grgo pok. Josipa K 200, Brčić Stana ud. pok. Tome 100, Brčić Sinka ž. Nikole 50, Brčić Tada ud. p. Šime 100, Brčić lve pok. lve 50 (Budak), Crkva župna Bl. Gospe 500, Čačić Nikola p. Adama 500, Deur Cvitko p. Mate 50, Deur Tomica ž. Ivanova 50, Deur Ante pok. Mate 50, Dubravica Antica p. Šime 100, Dubravica Križan p. Nikole 50, Dubravica Paško p. Mile 50, Dubravica Marija ud. p. lve 50, Dubravica Blaž Nikolin 100 (Stankovci), Klarić Stana ž. Ivana 100, Klarić Anica ž. Martina 50 (Bilavljaka), Klarić Petar p. Tome 100, (Dobrebača), Marukić Ivanica ud. p. Jadre 50, Miletić Ivanica ž. Lijijna 50, Miletić Marko p. Mijatova 100, Miletić Marko p. Jure 300, Miletić Mate p. Blaža 50 (Stankovci), Miletić Marija ž. Nikole 50 (Bilavljaka), Miletić Petrica ud. p. Luke 50, Miletić Nikola p. Mate 50, Miletić Cvita ž. Nikolina 50, Miletić Matija ž. Antina 50, Miletić Antica ž. Nikole 50 (Stankovci), Miletić Ante Petrov 100 (Bilavljaka), Miletić Tomica ž. Matina 100, Miletić Matija ž. Lukina 50, Miletić Jurka ž. akice 50, Miletić Ana ž. Križanova 50, Miletić Marija ž. Šimuna 50, Miletić Božica ud. p. Martina 50, Miletić Blaž pok. Ante 50, Miletić Mate Ivanov 50 (Stankovci), Morić Križan pok. Ante 50 (Crljenik), Morić Bare pok. Stjepana 400, Morić Ivanica ž. Šimuna 50, Morić Jure Marin (nezakonit) 100, Morić Božo pok. Nikole 50, Morić Marija ž. Jakova 50, Morić Ivanica ž. Matina 50, Morić Josip pok. Jadre 50, Morić Mijat pok. Jose 50, Morić Pera ud. pok. Ante 50, Morić Peka ž. Petrova 200, Morić Ivan pok. Jure 50, Morić Božica ud. p. Marka 50, Morić Justa ud. p. Šime 50 (Crljenik), Morić Jandra ž. Matina 50, Morić Nikola p. Nikole 50, Morić Jure p. Ante Jureškov 50, Morić Španić Marta ž. Stipe 50, Morić Španić Maša ž. Nikole 50, Morić Španić Dumica ž. Matina 50, Morić Španić Barica ž. Jurina 50 (Stankovci), Orlović Sinka ž. Matina 50, Orlović Andra ž. Antina 100, Orlović Šime p. llije 50, Orlović Tome p. Vice 50, Orlović Kaja ž. Josina 100, Orlović Maša ž. Ivana 100, Orlović Justa ž. Markova 100, Orlović Križan Jakovljevič 50, Orlović Marija ž. Šimuna 100, Orlović Jure Nikolin 100, Orlović Ivanica ž. Davlova 200, Orlović Mirka ž. Mate 100 (Budak), Delajić Barica ž. Jure 50, Delajić Bare p. Blaža 50, Delajić Martin p. Ante 50 (Stankovci), Delajić Dume p. Ante 50 (Crljenik), Delajić Mate p. Blaža 50, Perica Joka pok. Tome 50, Perica Mijat p. Tome 100 (Stankovci), Perica Mate p. Jadre 50, Perica Jadre p. Jadre 50, Perica Šime p. Nikole 50, Perica Staža ž. Nikolina 50 (Bilavljaka), Perica Marta ž. Šimuna 50, Perica Ivan p. Tome 50, Pešut Mara ž. Mijatova 50, Pešut Jela ž. Lukina 50, Pešut Marija ž. Nikolina 50 (Stankovci), Savković Jadre p. Marka 50 (Dobrebača), Saragjen Cvita ž. Jurina 50 (Bilavljaka), Seoska Blagajna Stankovci 1000, Škeljo Stipan p. vana 50 (Stankovci), Vunić Mara ž. Markova 200, Vunić Antica ž. Tomina 100, Vunić Ante p. Vida 100 (Budak), Vunić Barica ž. Jakova 50 (Stankovci).

Svak bi pak dragovoljno alatio ratni zajam, samo da hoće da svrši ovaj veliki rat; no, jedino dostojno i pravedno kako se dolikuje našoj nepobjedivoj Državi. 5.

DALMATINSKE VIJESTI

Ratna odlikovanja.

Njegovo se je ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premilosljivo udostojilo podijeliti red željezne krune trećeg razreda s ratnom dekoracijom u priznanje hrabra i uspješna držanja pred neprijateljem kap. Brunu Conte Medici, od 84. pješk. puk.

viteški krst reda Franje Josipa s ratnom dekoracijom u priznanje izvrsnog službovanja u ratu potpuk. Karlu Skorkowsky, od zem. žand. zap. br. 9.

narediti da se izrazi

po drugi put ponovno Previšnje priznanje za hrabro držanje pred neprijateljem: kap. Franji Wolfsbergeru, natpor. Karlu Volkmannu, prič. natpor. Karlu Peteru, natpor. u oče. Ivanu Bohaumlitzky, natpor. iz. sl. Dr. phil. Karlu Kovaču, od 37. dom. puk.

ponovno Previšnje priznanje za hrabro držanje pred neprijateljem majoru Rikardu Kaiseru, natpor. Ottu Uanschonu, prič. natpor. Fridrihu Imbery, prič. por. Franji Brückneru, od 37. dom. puk.; kap. Vicku Ljubiću, od 6. pješk. puk.

Previšnje pohvalno priznanje za hrabro držanje pred neprijateljem: prič. por. Venceslavu Haiticu, od 37. dom. puk. kod 22. pješk. puk., puč. ust. natpor. auditoru Matiji Miloslaviću, kod vojnog suđa jedne div. komande, kap. Rudolfu Körneru, od 37. dom. pukov.

Počasna kolajna za četrdeset godina službe.

D. P. gosp. Namjesnik udijelio je Stani Vrnjaz (recte »Viktorija Rečić«) u službi kod gosp. Marije Bogišić-Pohl u Cavlatu počasnu kolajnu za 40 godina vjerne službe, utemeljenu prigodom pedesetogodišnjice vladanja Njegova c. i k. Apostolskog Veličanstva vlastoručnim pismom 18 augusta 1898.

Poštanske štedionice u Dalmaciji 1915 g.

Primiti smo, kao obično, izvještaj o poštanskim štedionicama u Austriji za 1915 godinu*). Iz njega donosimo, kao svake godine, one podatke, što se nas tiču.

U Dalmaciji bilo je predlani 210 poštanskih stanica, uz koje postoji i odijeljenje štedioničko, ovlašteno da prima i vraća uloške. Od svake tisuće stanovnika u Dalmaciji ima jedva 55 ulagača u poštanske štedionice; dok ih u Trstu, Gorici i Istri ima 108 na tisuću stanovnika, u Štajerskoj 83, u Koruškoj 107, u Tirolu 85, u Češkoj 66, u Gornjoj Austriji 83, u Moravskoj 89, u Šleskoj 81, u Solnogradskoj 142, a u Donjoj Austriji 237. Mi se ipak prikazivamo prama drugim ljudima i pokrajinama, da nijesmo baš najzadnji u štedjenju; jer smo na boljem skoku od Galicije, koja nema nego 27 ulagača, Kranjske, koja ih nema nego 37 i Bukovine, koja ih nema nego 45 na tisuću stanovnika.

Predlanske je godine u nas poskočilo i broj ulagača i iznos ušteđ.

Do izvještaju austrijskih poštanskih štedionica o svom stanju koncem 1915 evo na kojoj smo: iznos uložaka tijekom predprošle godine bio je u Dalmaciji kr. 1.567.678-62 to jest kr. 848.411-31 manje nego 1914 godine.

Dovraćeno je predlani ulagačima kruna 1.298.127-29 dakle kr. 1.471.045-73 manje nego 1914 godine. Ostalo je predprošle godine u dalmatinskim štedionicama od novca lani uložena kruna 269.551-33 dakle 83.531-76 manje nego 1914 godine.

Prve godine, kad su štedionice u nas uvedene, biva 1883, ostalo je u zalih u dalmatinskim štedionicama kruna 118.717 i 30 p., dok je 1913 godine bilo 577.954-17 kr., a 1914 god. 353.083-09.

Doštanske štedionice u Dalmaciji izdale su prekolani 1618 knjižica novijem ulagačima: najviše ih se razdalo mjeseca aprila (172), a najmanje oktobra (84). štedionice su sasvim isplatile, biva novce natrag povratile, kroz predlansku godinu od 1450 knjižica, a to najviše mjeseca maja (180), najmanje novembra (60).

Čekovni promet kod pošt. štedionica u Dalmaciji 1915 godine.

U Dalmaciji je položeno 1915 god. u čekovni promet kruna 65.717.080-50, a povraćeno je kruna 26.394.730-42, dok je 1914 godine položeno kruna 66.701.172-07, a povraćeno kr. 31.411.478-40.

Zweimondressigster Rechenschafts-Bericht des k. k. Postsparsassen-Amtes für das Jahr 1915. Wien 1916.

Poštanske vijesti.

U saobraćaju sa poštanskim uređima Dornakandreny i Pojana-Stampi u Bukovini, ponovno je pripušten promet proste listovne pošte.

Privatni poljski poštanski paketni promet, pođ već poznatim uvjetima, pripušten je i u saobraćaju sa poljskim poštanskim uređima 387 i 434.

Za djecu.

Društvo gospogja za zaštitu djece u Spljetu, primilo je od monsij. Frane Bulića ovo pismo, kojega nam šalje u cjelini:

»Jedna odlična osoba u ovom gradu, zabrinuta za posljedice strašne zapuštenosti, u kojoj raste jedan dio djece, bilo muške, bilo ženske, ovog g.ada, a u želji, da se stane na kraj ovoj zapuštenosti i da doprinese i ona sa svoje strane, da se započme napokon liječiti ovu ranu na tijelu našega grada, odlučila je prigodom nastajnih Božićnih blagdana pokloniti Tomu Uglednom Društvu svotu od kr. 20.000 (dvadeset hiljada kruna) u svrhu, da se osnuje Zavod potrebit za odgoj zapuštenih djece, koji bi se morao po mišljenju i želji darovateljice povjeriti Salezijancima ili kojemu drugom odgojnom Redu.

Ova je svota već položena na mjernim novčanim Zavodima, a darovateljica je već sastavila i oporuku za osiguranje ove svote Tomu Uglednom Društvu, dočim je nađe, da će iza njezine smrti još tolika svota dopasti Tu Uglednom Društvu sa strane iste darovateljice za istu svrhu.

Dok se ne osnuje rečeni Zavod, ona će davati proste ruku potpisnoga Tomu Uglednom Društvu svake godine kamate navedene glavnice po prilici kr. 800 (osam stot) i to prvih dana srpnja svake godine, počamši 1. srpnja 1917.

Dočim se častim donijeti, na znanje Tomu Uglednom Društvu ovaj plemeniti čin odlične osobe i u nadi, da će njezin primjer naći obilna odaziva u ovom gradu, častim se bilježiti.

s odličnim štovanjem Frane Bulić.

Čitulja.

Stigao nam je sinoć iz Hvara pusti glas, da je tamo ovijeh dana, u dubokoj starosti, preminuo ugledni gragjanin, tamošnji bilježnik, g. L. Bucchich. Pokojnik je bio mnogo godina načelnik hvarski: uman, značajan i pošten, rajbiv i zaslužan, a čedan i dobar kao kruh. Bio je u svojoj kući izgledan muž i otac; u službi marljiv, savjestan, pravedan; u društvu iskren, razgovoran, u svakom pogledu pravi čovjek. Za svoje rijetke svojine doživio je na-

platu i na ovome svijetu; u svojoj, sve do malo godina, jakoj starosti, u uspjehu svoje vrijedne djece, koja su ga nježno milovala, u poštovanju i ljubavi svojih sugragjana i mnogobrojnih prijatelja i znanaca po cijeloj Dalmaciji.

Rastuženoj obitelji naše iskreno žalovanje. Umro je u Milni na badnji dan u 89. g. pomorski kapetan, trgovac i posjednik g. Ante Bončić Mandinić. Čovjek stara kova, poštenjačina bez para. bijaše ljubežljiv i dobra srca sa svakim. Pokoj mu vječni!

U dubokoj starosti od 82 g. umrla je Barbara Dobronić, mati poznatog našeg skladatelja Stjepana Dobronića. Laka joj bila zemlja, a svim njezinim duboko saučesće.

Bivši zastupnik u bosanskom saboru Petar Kočić, književnik, umro je ovih dana u beograbskoj bolnici.

Umrla je u Zadru Agneza udov. Josipa Bilića rogi. Polli; mrtvo je tijelo preneseno u Obrovac.

„Za Boga i za Cara“.

Akcija grafice Ter. Thun-Thun za dalmatinske invalide:

10. popis prinosa 500 kr.: Zemaljski odbor kraljevine Dalmacije — 50 kr. Seoska blagajna za štednju i zajmove Jesenice kod Splita — po 20 kr. Predsjednik zemaljskog Sabora Dr. Vicko Lučević Zadar — Ravnat. Jindrich Kraus Prag — (Monastero delle Benedittine Hvar — dvorski savjetnik Bohuslav Müller Zadar — Ivan Zane-Matković Makarska — Demetrio Medovich* Zadar — Don Ante Melada Ruda — M. Milković trgovac Zadar — Miho Novaković načelnik Benkovac — Općina Stolivo — Općina Makarska — Dr. Ant. Palcich zdravstveni nadzornik Beč — Alfons pl. Pavich Pfauenthal č. k. namjesn. potpredsjednik u m. Bled — Dr. Cmil Petz Zadar — Podružnica Jadranske banke Metković — po 10 kr.: č. k. namjesn. tajnik Nikola Gligo Knin — dvorski savjetnik Lavoslav Golf Zadar — Nikola Galešić trgovac Split, — dvorski savj. Dragutin Gorjanović-Kramberger Zagreb — Dr. Fr. Gospodnetić č. k. natporučnik Šibenik — Gradska biblioteka Split — Dr. Šime Grazio č. k. suški savjetnik Dubrovnik — Otac Stjepan Grčić Potravlje — Profesor Augustin Grčić Arbanasi — Dr. P. Vjekoslav pl. Grisogono Imotski — Vilim Gross č. k. ravnatelj gimnazije Zadar — Dr. Alojzij Gustin č. k. viši red. povjerenik Zadar — Federico Glavich Dubrovnik — Dr. Krsto Grčić Zadar — Otac Stjepan Gruič Potravlje — Baron Getchmen-Waldeck Beč — Dr. Mate Harlović odvjetnik Zadar — Hrvatska pučka blagajna za štednju i zajmove Makarska — Hrvatska pučka blagajna za štednju i zajmove Gradac (kod Makarske) — k. u. k. Fregat-tenkapitän von Helmreichen Šibenik.

Sa prijašnjim popisima ukupno kr. 15.690:28.

„Za udovice i siročad!“

Odbor zaklade za pripomaganje obitelji palih vojnika za suđski kotar Biograd nam javlja: Velecijenjema obitelji Šime Eškinja, veleposjednika u Pilip-Jakovu, poklonila je zakladi za pripomaganje obitelji palih vojnika za suđski kotar Biograd kr. 5 — na uspomenu pokojnog Jakova Eškinja, posjednika u Biogradu.

Mjesto čestitanja o Božiću i novoj godini

darovali su «Dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida», Don Nikola Širotković župnik Vrsi kr. 3 — Don J. Marušić, župnik. Kostasnj 10 — O. Mate Karđun provincial Šibenik 25 — Don Juraj Dorotić župnik Postire 5 — Don Vicko Bojanić župnik Vrsnik 10 — Stjepan Nazor c. k. građev. savjetnik Ložišće 5 — Don Ivo Milić župnik Murvica 10 — Don Antun Milošević kanonik Kotor 5.

V. ratni zajam. III. popis.

Kod Hrvatske Pučke štedionice u Zadru popisali su nadalje: Zakladne mise Lukoran kr. 400 — Nova Crkva, Preko 100 — Don Ante Pižić, Lukoran za Društvo Sv. Jerolima u Zagrebu 100 — Ribarska Zadruga Veli Rat 1000 — Dr. Miho Škvrce, Zadar 1000 — Pere Lisica pok. Ante, Petračani 1000 — Grancarić Niko pok. Marka, Diklo 100 — Milin Mate pok. Ante, Diklo 100 — Curković Don Mijo, Diklo 200 — Grancarić Tomo pok. Petra, Diklo 300 — Mate i Joso Milin pok. Šime, Diklo 400 — Matešić Luca udov. pok. Šime, Diklo 300 — Katić Katica, Diklo 200 — Petar Pilić trgovac u Zadru vojnik 1000 — Otac Bone Zec, Zadar 600 — N. N., Nin, 200 — N. N., Din 100 — N. N., Pin 1000 — Mikulin Šime pok. Tome, Iz Mali 1000 — Švorinić Joso pok. Tome, Iz Veli 1000 — Švorinić Tomo pok. Tome, Iz Veli 1000 — Konatić lve pok. Nikole, Iz Veli 1000 — Draškovi lve Šimin, Iz Veli 1000 — Žuvić lve pok. Blaža, Iz Veli 1000 — Cvitančić lve lvin, Iz Veli 1000 — Sutlović Miho pok. Šime, Iz Veli 1000 — Skorlić lve pok. Marka, Iz Veli 1000 — Žuvić Šime pok. Roka, Iz Veli 1000 — Ante Čuka pok. Ivana, Žman 3000 — Luka Frboka pok. Ante, Žman 2000 — Antonina Šime pok. Ivana, Žman 2000 — Mate Čuka pok. Ivana, Žman 2000 — Kunjačić Jere pok. Luke, Žman 2000 — Ukupno kr. 29.100 — I. i II. popis kr. 65.000 — Ukupno kr. 94.100. (Slijedi).

Društvo za potpisivanje V. ratnog zajma u Zadru, IV. iskaz.

Società per la sottoscrizione del V. prestito di guerra in Zara, IV. lista.

Marsan Krsto pok. Mata, Arbanasi kr. 100 — Mussapp Cristoforo, B. Erizzo 500 — Perović Josip Arbanasi 100 — Perović Krsto pok. Nikole, Arbanasi 100 — Zupčić Gjuro, Arbanasi 500 — Kerstich Giacomo, custode del cimitero 500 — don Motušić Fausto župnik 500 — Relja Davao veletržac i veleposjednik Arbanasi 300 — Vukić Gjuro pok. Jure, Arbanasi 1000 — Sosnowetz Ane, Zadar 1000 — Joja Tina 1000 — Zivovitch ved. Genoveffa 200 — Vučkasi Šime 200 — N. N. 900 — Buich Giovanni fid Giovanni 500 — Paut Josip 100 — Katić Dušan i Vladimir pok. Alekse 200 — don Oreste Detoni 100 — Ivanović kan. don Ivo 100. Prije iskazano kr. 42.800 — sada 7.900 — Ukupno kr. 50.700.

U hrvatskom dječ. zabavištu u Zadru.

Dječaci hrvatskog zabavišta u Zadru prireguju u sobotu na tri kralja, u 4 1/2 sata poslije pođne u dvorani zabavišta (bolnica Crvenog križa na zidi-nama) kućnu zabavu.

Prikazivat će igrokaz «Božićna noć».

Nel ricreatorio maschile.

I ragazzi del ricreatorio maschile in Zara saranno domenica, 7 corr. alle 4^{1/2} pom. un trattenimento familiare nei locali dell'ospedale della Croce rossa, alle mura.

Nove knjige.

Primiti smo sa zahvalnošću: *Euharistijsko Sunce*. — *Pjesme Fr. Bone Zeca*. — *odobrenjem crkvene vlasti*. — *Drugo izdanje*. — U Zadru. Tiskom Špira Artale, 1916. Cijena 60 fillira. Cijelu nakladu, skoro od tisuće komada prvog izdanja ovog lijepog djela, raspacalo je pjesnik u samome Zadru.

O tome prvom izdanju bila je zgodna recenzija u «Luči» X. str. 97, iz koje vadimo ove stavke, koje vrijede i za drugo izdanje:

«Euharistijsko je Sunce osnovni kamen, na komu počivaju iskre srca fra Bonina, koga grijū svojom toplinom. On nas je digao iz svakidašnjega života u krajeve transcendentnog svijeta, doveo nas je pred vječnu Ljepotu, u društvu Kraljice neba, angjela i svetaca, da se odmorimo pokraj sretnika, s kojima su govorili naši mučenici u smrtnim mukama». Pak malo niže: «Ova zbirka služi fra Boni na čast. Ako i imađe nedostataka, prava će kršćanska duša, čitajući je, oprostiti, zanosći se više čuvstvima i osjećajima pjesama, nego li ljepotom i formom».

Sada je ovdruko izdanje, preudašeno na način, da se može nazvati novom knjizicom.

U njoj ima svega 46 pjesama, kraćega i duljega opsega, a mnoge su trajne književne vrijednosti. Završna je pjesma zanosni klik Hristu.

Prvašnje je nedostatak auktor u ovom drugom izdanju uklonio; neke pjesme, koje nijesu odgovarale predmetu, ispustio dok se pri sastavljanju novih držao uputa Dra Lj. Marakovića, koji je prigodom prve pjesnikove zbirke god. 1909 pisao ovako: «Jezik i izražaj lijep, krepak, slikovit, zvonak. I je pjesnik u njemu blizu klasicizmu». Mi se s tim sudom potpuno slažemo, i darovitome pjesniku iskreno čestitamo ovaki uspjeh.

Za izdavanje vrlo zgodne knjige.

Od «Zbora bogoslovne mladeži» u Zadru primamo i rado priopćujemo:

Poziv velečasnoj gg. svećenicima diljem domovine. Zbor bogoslovne mladeži u Zadru potaknut milodarima blage uspomene pok. kanonika Pavlovića u Zadru od 1000 K ratnog zajma i v. g. Don Jerka Jurina, župnika u Primoštenu od 300 K rat. zajma a 100 K gotovine, a želi obojice, da se Zbor ovim novcem posluži, da proširi hrvatsku teološku i inu znanost ili izvornim ili prevedenim knjigama, odlučio je, da kao prvi plod toga izdađe prijevod knjige: *Lettres d'un Curé de Campagne* — Pisma jednog seoskog župnika od Yves Le Querdec, nagragjena od francuske akademije.

Kako Zbor, nažalost, nema nikakvog milodara osim spomenutog, a i taj je neobestatan da se sada izda rečeno djelo i drugo koje, buduć da je tisak odveć poskupio, to su ovim obraća v. g. svećenicima, da bi mu pritekli novčanim sredstvima u pomoć. Zbor se usuguje staviti i ove uvjete ponude; ili 1. da mu se dađe beskatnati zajam, koji će on u svakom slučaju isplatiti, ili 2. zajam, koji će vratiti samo tada, ako mu se isplate troškovi tiska, ili 3. da mu se novac daruje, što bi mu bilo najdraže. Stignu li Zboru potrebni novci, počēt će odmah s izdanjem rečenog prijedora, to već sada moli, da mu se prijavi svaki onaj, koji želi prijevod nabaviti, da može određiti nakladu i cijenu. Istodobno se napominje, da će iza ovoga slijediti izdanje tako poznatih i obljubljenih Starčevićevih homilija, koje su već preragjene po novom pravopisu i čekaju na tisak.

Zbor se nada, da će ovaj poziv naći odziva kod v. g. braće svećenika, osobito u ovo doba, kad je kod svih slojeva porasla želja za čitanjem. Ne zaboravimo, da se zlo štivo može najbolje zapriječiti samo dobrim štivom (Lav XIII.). — Zbor bogoslovne mladeži u Zadru.

III. popis doprinosa za božićni dar sirotama poginulih dalmatinskih vojnika.

Zlosela, župski ured, sakupljeno K 72.40. Lokvičić, župski ured, sakupljeno K 12. Dr. niš, nadžupnik O. Ante Bilonić K 50. Rijeka, austr. paroh. društvo «Dalmatia», 3 po sto na vorzanski doplatak od 65 po sto utjeran od 1. svibnja do 30. rujna 1916. (K 927.44 — polovicu za sirote a polovicu za božićni dar vojnicima na ratištu) K 463.72. Bisko, župski ured, sakupljeno K 39.20. Hrvace, župnik fra Bone Šarić (K 40 za bugarski crveni krst i siročad) polovicu za siročad K 20. Zadar, trgovačka i obrtnička komora K 200. Zadar, Njeg. Preuz. nadbiskup Dr. V. Dulisić K 100. Split, općinski upravitelj K 200. Ogorje, župski ured, sakupljeno u crkvi K 12. Nin, općinsko upraviteljstvo K 100. Komiza, općina K 307. Dokrivenik-Baošić, neodvisni r.-k. kapelan i gr.-ist. paroh sakupljeno (K 224.82 za božićni dar vojnicima na bojištu i siročadi) polovicu za siročad K 112.41. Dučić, uprava muške pučke škole K 1910. Kozica, župski ured K 30. Gjurmani Mišić, gr.-ist. par. ured K 55.90. Zadar-Brodarica, Meleda Ivan K 60. — Zbroj ovog popisa K 1793.73: prvih dvaju popisa K 1056.56, ukupno K 2850.29.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Prijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmicu od 10. decembra do 16. decembra 1916.

Bolest	Pol. kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Difterija	Zadar	Zadar	2	—
Skrlet	Dubrovnik	Dubrovnik	1	—
"	Korčula	Korčula	2	—
"	Split	Split	1	—
Srdobolja	Dubrovnik	Dubrovnik	1	—
Trbušni tif	Dubrovnik	Dubrovnik	2	—
"	Hvar	Hvar	1	—
"	Split	Novi	1	—
"	"	Split	3	1

¹ Odnosi se na vojničke osobe.

Emisija dionica Hrvatske Poljodjelske Banke u Zagrebu.

U zadnjim brojevima našega lista donijeli smo megju oglasima poziv na potpisivanje dionica Hrvatske poljodjelske banke, dioničarskoga društva. Ovaj zavod, koji je osnovan upr. vo prije 15 godina s dioničkom glavnicom od kr. 800.000, napredovao je postepeno i sigurno te je, prokušavši s najboljim uspjehom svoje poslovanje u miru i u ratu, stekao opće povjerenje, što se najbolje odražuje u povjerenima mu ulošcima, koji sada iznose preko kr. 13.000.000. Pričuve Hrvatske poljodjelske banke iznose sada kr. 730.000, a nakon provedene ove emisije i naredne godišnje dotacije porasti će na kr. 1.000.000. Budući da se ovom emisijom dionička glavnica zavoda povisuje na kr. 3.000.000, to će vlastiti njegova sredstva iznositi potom kr. 4.000.000, a uzevši u obzir i uloške imati će zavod na raspolaganju glavnicu od kr. 17.000.000.

Dividenda na dionice Hrvatske poljodjelske banke iznosila je zadnjih godina konstantno 6 po sto, pa je takova osigurana već takogjer za ovu godinu, a izgledi su i za daljno poslovanje toga zavoda tako povoljni, da obećavaju sigurnu i unosnu dobit.

Kako je čitavo poslovanje ovoga eminentno hrvatskog novčanog zavoda i s općenitoga narodnogospodarskog gledišta korisno i patrioitično, preporučamo spomenutu emisiju dionica najtoplije pažnji našega općinstva, koje želi svoje glavnice uložiti u sigurne i povoljne ukamative papire.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 4. Službeno se javlja:

«4. januara 1917.»

Istočno bojište:

Dobrudža je, s izuzetkom uskog jezika, koji se pruža prema Galatzu, pročišćena od neprijatelja. U rumunjskoj ravnici, osim neuspješnih zaljeta ruske konjice, nije bilo osobitih događaja. Zapadno od Odobestija prešli smo preko Milcove. Kod Soveje i na Oibozskoj cesti neprijateljske su pozicije zauzete na juriš. Zapadno od Valeputne Rusi su osvojili jedan naš opkop. Inače na sjeveroistoku ništa da bi što značilo.

Talijansko i jugo-istočno bojište: Stanje neizmijenjeno.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. H. Höfer podmaršal.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 4. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 4. januara 1917:

Zapadno bojište:

Radi kiše i snijega slaba je borbena djelatnost. Istočno bojište: Sjevero-zapadno od Dwinska njemačke satnije prodriješe preko Dvine, oteše Rusima jedan otok, zarobiše preko 40 ljudi i odnijese više mitraljeza. Uporno branjena mjesta Macin i Jijila zauzeta su na juriš. Dosad se zarobilo nekih 1000 ljudi i odnijelo 10 mitraljeza. Tim je Dobrudža, izuzevši uzan jezik, na kojemu se ruske zalaznice još drže, pročišćena od neprijatelja.

Maćedonska fronta.

Nije bilo osobitih događaja.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 4. u večer. Ni na istoku ni na zapadu nije bilo osobite borbene djelatnosti. U Rumunjskoj nanovo se bojevi biju na Seretu.

Nadvojvoda Fridrih kod Cara Vilima.

BEČ, 4. Javljavu iz stana ratne štampe: Feldmaršal nadvojvoda Fridrih i poglavica generalnog štaba Conrad posjetili su dana 4. januara dvorski logor Cara njemačkoga. Na podne sjedali su za carskom sofom na koju su bili pozvani princ bugarski Boris, Hindenburg, Ludendorff, bugarski general Jekov i više vojničkih ličnosti. Nadvojvoda i poglavica generalnog štaba povratit će se popodne u sjelo višeg vojnog zapovjedništva. Car njemački je udjelio nadvojvodi Fridrihu krastovo lišće Redu «Pour le mérite».

Ministar spoljašnjih posala Czernin

Caru Vilimu u pohode.

BEČ, 4. Ministar spoljašnjih posala Czernin kreće večeras sa poslanstvenim savjetnikom grofom Hojsoom u njemački glavni stan, da se prikaže Caru Vilimu u svom novom svojstvu.

Car bugarski u njemačkom velikom glavnom stanu.

BERLIN, 5. Wolff Bureau javlja: Bugarski se Car skrenuo dana 3. januara u njemački veliki glavni stan, gdje se kratko vrijeme zadržao. Njemački se Car više sati s njim razgovarao. Zatim je Car Bugarski krenuo dalje svojim putem.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 4. Glavni stan, 3. januara.

Na raznim frontama ništa važno.

CARIGRAD, 4. Glavni stan javlja: Na fronti u Kavkazu vojne se operacije radi neprekidne mećave jako odugovlače. Na ostalim frontama nije se ništa osobito zbilo.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 4. Izveštaj generalnog štaba, 4. januara:

Maćedonska fronta:

Samo u obluku Černe i na Strumi artilerijsko djelovanje. Neprijateljska satnija sa odredom konjice dvaput je pokušala da zakroči prema selu Kupri, u ravnici Serresa, ali ju je naša vatra protjerala.

Rumunjska fronta.

U Dobrudži, pošlje skrajno ljutog boja razbijen je ruski otpor u odsječku Macin-Jijila. Jijila je zauzeta pošlje boja bajunetom po ulicama. Savezne su čete ušle u Macin nakon krvavog ljutog boja. Plijen se dosad sastoji od 10 oficira i 700 momaka zarobljenih, i 6 mitraljeza.

Pomilovanje Kramarža i drugova.

BEČ, 4. Cesar je pomilovao dr. Karla Kramarža, dr. Luigja Rasina, tajnika «Narodni Listy» Cervinku i privatnog činovnika Zamazala: smrtna im je kazna pretvorena u tešku poštrenu kaznu tamnice, i to Kramaržu na 15 godina, Rasinu na 10. Cervinki i Zamazalu na 6 godina svaki.

U obrazloženju se presude ističe ovo: Presuda je prvog suca utvrdila, da je Kramarž, kao vogja panslavističke propagande u Češkoj i češkog rusofilskog pokreta, radio, prije nego je buknuo i pošto je buknuo rat, protiv vlastite države i to pokretom kojemu je cilj bilo razrušenje Monarhije. On je pokrenuo u neprijateljskom i neutralnom inostranstvu na široko razgranjenu, organizovanu revolucionarnu propagandu, koja je svim sredstvima — kao izdavanjem časopisa, posvećenih skoro jedino ideji otcjepljenja, objavljivanjem proglašā, priregivanjem kongresa, organizovanjem čeških dobrovoljačkih legija u Rusiji, Francuskoj i Engleskoj — radila oko obrazovanja češke od Austrije Ugarske neovisne države. Megju osobama, koje su tjeralu tu propagandu u inostranstvu, presuda navodi zastupnika Masaryka, koji je pobjegao kad je rat buknuo, i zastavnika Pavla Duericha, koji je sa fronte odbjegao neprijatelju. Presuda pak smatra dokazanim, da su davno prije rata pojedini češki političari — poglavito Kramarž — stali da vode i podržavali pokret pod markom neoslavizma, kojemu je svrha bila otcjepljenje češkog i slovačkog područja od Monarhije. U tom pokretu leži, po uvjerenju ratnog suda, glavni uzrok i izvor svim dogadjajima ratne izdaje i velike izdaje u zemlji i u inostranstvu. Sud je uvjeren, da se naganovanju optuženika imaju pripisati sve one žalosne pojave, koje su tokom rata izbile u jednom dijelu češkoga naroda, te sa znatnim preprekama stale na put uspješnom dokončanju rata. U pogled toga sud navodi poglavito širenje veleizdajničkih ruskih proglašā u Češkoj i Moravskoj, izjave simpatije prema neprijatelju, izostavljanje manifestacija lojalnosti čeških zastupnika koje su razni češki vogje namjeravali prirediti, i drugo.

Presuda označuje plodom Kramaržove i Rasinove agitacije ponašanje mnogog češkog ratnog zarobljenika u neprijateljskom inostranstvu, koji ne mari za svoje dužnosti, te je izgubio svaki pojam kamaradstva, zatim nepouzdanost momčadi pojedinih četnih zborova i neredi opasni po državu kod pojedinih čeških četa.

Objavljenju najvažnijih tačaka iz obrazloženja presude službeno saopćenje dodaje ovu opasku: Koliko je neprijatna slika, što ju je rasprava razvila o cijeloj tok protudržavnoj organizaciji, to je opet rasprava dokazala, da se samo surazmjerno malen dio češkoga naroda i njegovih vogja dao zavesti od zločinačke agitacije. Dogrješilo bi se, dakle, kad bi se za navise iznesene žalosne prilike pozvalo na odgovornost i onaj dio češkoga naroda, koji patriotski osjeća i koji te bludnje isto tako oštro osuguje; tim više bi se pogriješilo, što su sada čestiti vogje toga naroda ozbiljno za tim pregnuli, da u cijelome pučanstvu oživu austrijsko državnu ideju. Red je pak i to konstatovati, da su se češke čete, u svojoj velikoj većini, uvijek izvrsno i hrabro tukle, a to dokazuju njihovi krvavi gubici i veliki broj zaslužnih previšnjih odlikovanja.

Ko je kriv, zatekla ga primjerena kazna; svakog općeg sumnjičenja i osugujivanja treba se po pravici proći.

Nedostojne laži talijanskog ministra.

BEČ, 4. Javljavu iz stana ratne štampe: Naprama tvrdnji ministra Barzilaia u talijanskoj Komori dana 5. decembra, da su naše vlasti prinudile majku i sestru veleizdajnika Nazarija Saura, koji je u Poli obješan, da prisustvuju njegovu vješanju, na osnovu se službenih izvijajja konstatuje, da, osim pozvanih funkcionera, nije niko smio smaknuću biti prisutan. Tim se opravdava ono teško nabacivanje, kojim se učvršćivala vjera u okrutnost naših vlasti, a koju vjeru besavjesna hajka svim mogućim sredstvima potiče. Uz to se ne može premoćati, što se talijanski ministar, odgovoran pred Parlamentom, ne žaca da se radi časovitog uspjeha, posluži sredstvima, kojim su se dosad posluživali jedino agitatori najnižeg stepena.

Ententa i Grčka.

PARIZ, 5. «Journal» javlja iz Atine: Kralj je primio nekadašnjeg ministra predsjednika i predstavnike stranaka. Do svemu izgleda da se nota Entente ne može primiti.

SOLJN, 5. Novine pišu, da je Rusija imenovala jednog poslovođu kod nacionalne vlade.

Francuska opravrgava torpedovanje lagje «Verité».

PARIZ, 4. Ministarstvo mornarice opravrgava vijest, da je njemačka podmornica torpedovala francusku ratnu lagju «Verité».

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

LA GUERRA.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 4. Si comunica ufficialmente:

«4 gennaio 1917.

Teatro della guerra orientale: La Dobrugia, all'infuori di una stretta lingua di terra che si protende verso Galatz, è spazzata dal nemico. Nella pianura rumena, tranne infruttuose avanzate della cavalleria russa, nessun avvenimento particolare. Ad ovest di Odobesti abbiamo oltrepassato il Milcov. Furono prese d'assalto posizioni nemiche presso Soveja e sulla strada di Oiboz. Ad ovest di Valeputna i Russi s'impossessarono di uno dei nostri fossati. Del resto a nord est nulla d'importante.

Teatro della guerra italiano e sud-orientale:

Situazione inalterata.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 4. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 4 gennaio.

Teatro della guerra occidentale.

Pioggia e neve; scarsa attività combattiva.

Teatro della guerra orientale.

A nord-ovest di Duenaburg compagnie germaniche si spinsero oltre la Daena e strapparono ai Russi un'isola. Furono catturati oltre 40 prigionieri e parecchie mitragliatrici.

Le località di Macin e Jijila, ostinatamente difese, furono prese d'assalto. Fino ad ora furono catturati circa 1000 prigionieri e 10 mitragliatrici. Con ciò, tranne un'angusta lingua di terra, sulla quale si sostengono ancora le retroguardie russe, la Dobrugia fu spazzata dal nemico.

Sul fronte macedone nessun avvenimento particolare.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

BERLINO, 4. (Sera). (Ufficiale). Nello scacchiere orientale e nell'occidentale nessuna particolare attività combattiva. In Rumenia i combattimenti lungo il Seret si sono rianimati.

L'Arciduca Federico al grande quartiere generale germanico.

VIENNA, 4. Dal quartiere della stampa di guerra si comunica: Il maresciallo arciduca Federico ed il capo dello stato maggiore generale Conrad fecero il giorno 4 gennaio una breve visita all'Imperatore di Germania nel grande quartiere generale. Presero parte alla tavola imperiale, alla quale intervennero anche il principe ereditario di Bulgaria Boris, Hindenburg, Ludendorff, il generale bulgaro Jekov e numerosi alti militari. Nel pomeriggio l'Arciduca ed il capo dello stato maggiore fecero ritorno alla sede del comando superiore dell'armata. L'Imperatore di Germania conferì all'arciduca Federico la foglia di quercia all'«Ordre pour le mérite».

I comunicati del quartiere generale turco.

COSTANTINOPOLI, 4. Il quartier generale comunica: Sul fronte del Caucaso le operazioni militari, in seguito ad incessanti bufere di neve, subiscono forti ritardi. Sugli altri fronti nessun avvenimento d'importanza.

I comunicati del quartiere generale bulgaro.

SOFIA, 4. Rapporto dello stato maggiore generale, del 4 gennaio.

Fronte macedone:

Soltanto nell'arco della Cerna e sulla Struma più viva azione dell'artiglieria. Una compagnia nemica, con un drappello di cavalleria, tenè due volte di avanzare contro il villaggio di Kupri nella pianura del Serres, ma ne fu cacciata dal nostro fuoco.

Fronte rumeno:

Nella Dobrugia, dopo combattimenti estremamente disperati, venne spezzata la resistenza russa nel settore Macin-Jijila. Dopo un combattimento alla baionetta nelle vie, Jijila venne occupata. Le truppe alleate, dopo sanguinosi, accaniti combattimenti, entrarono a Macin. Fino ad ora abbiamo contato 10 ufficiali e 700 uomini fatti prigionieri e 6 mitragliatrici catturate.

Il Re di Bulgaria al grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 5. (Wolff Bureau). Il 3 gennaio il Re di Bulgaria toccò di passaggio il grande quartiere generale germanico, per farvi una breve sosta. L'imperatore di Germania ebbe un colloquio di parecchie ore col re, che quindi proseguì il suo viaggio.

Grande nave-trasporto inglese colata a picco.

LONDRA, 5. (Ufficiale). Il piroscafo «Ivernia» della Cunard-line, di 14.278 tonnellate, adibito al trasporto di truppe, venne colato a picco, con tempo cattivo, da un sottomarino nemico. 120 soldati e 35 uomini dell'equipaggio andarono sperduti.

La Francia smentisce il siluramento della «Verité».

PARIGI, 4. Il ministero della marina smentisce la notizia del siluramento della nave da guerra francese «Verité» da parte di un sottomarino germanico.

Le menzogne di un ministro italiano.

VIENNA, 4. Dal quartiere della stampa di guerra si comunica: Di fronte all'asserzione del ministro Barzilai alla Camera italiana, che la madre e la sorella di Nazario Sauro, giustiziato a Pola come reo di alto tradimento, siano state costrette dalle nostre autorità ad assistere all'esecuzione, si constata in base a rilievi ufficiali, che nessuno vi potè assistere tranne i funzionari a ciò chiamati. Con ciò viene confutata la grave imputazione lanciata contro di noi, messa in giro da aizzatori senza coscienza, che si servono di tutti i mezzi, per far credere alle pretese crudeltà delle nostre autorità.

In questo incontro non può passarsi sotto silenzio il fatto che un ministro italiano responsabile non si vergogna, pur di conseguire un momentaneo successo, di ricorrere a mezzi, di cui sino ad ora si servivano soltanto agitatori irresponsabili, della più bassa categoria.

L'Intesa e la Grecia.

PARIGI, 5. Il «Journal» ha da Atene: Il re ricevette in udienza i ministri presidenti anteriori ed i rappresentanti dei partiti. Sembra, secondo tutti gli indizi, che la nota dell'Intesa sia inaccettabile.

SALONICCO, 5. A quanto recano i giornali, la Russia nominò un proprio incaricato d'affari presso il governo nazionale.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog Namjesništva.

Za „Crveni Križ“ -- Pro „Croce Rossa“

Žuvela Ante Marija od Nika 2 — Dagojević Jaka Koža 1 — Zaknić Antun Čriv. 6 — Žuvela Kuzma Košće 4 — Berkov Marin Lovre 2 — Priznić Frana Parađ 2 — Mirošević Petar Petruša 2 — Zlokić Antun pok. Stip. 2 — Oreš Antun Čulan 2 — Barčot Nikola Butle 2 — Gugić Antun Konjoša 2 — Borovina Marko 2 — Tabain Antun pok. An. 2 — Cetinić Jerko Santu 4 — Dagojević Petar Bo. 4 — Anić Franka p. F. 2 — Tabain Jakov pok. An. 8 — Farčić Ivar p. Antun 2 — Dagojević Antun 8 — Farčić Ivan pok. Ant. 2 — Dagojević Ivan 2 — Bačić Marin Olič 2 — Gugić Filip Brkan 2 — Mirošević Jerko Sek. 2 — Celmić Franko Mengo 2 — Separović Petar 2 — Žuvela Vicko Košće 2 — Barčot Vicko Cangorija 4 — Oreš Ivan Šorić 4 — Marinović Bene 6 — Bilica Antun Milotić 4 — Žuvela Petar Dvojar 4 — Dagojević Lovre Penza 2 — Borovina Antun Ihrić 4 — Žuvela Antun Crbe 4 — Tabain Antun Kole 4 — Surjan Dinko Bunba 4 — Dagojević Ivan Ves. 4 — Pađovan ud. Binba 2 — Šimunović ud. Čidro 2 — Šorić Franko p. Ivana 2 — Frana ud. Šorić p. O. 2 — Barčot Vicko 2 — Dagojević Franko 2 — Žuve p. Ščula 2 — Oreš Petar Šorić 2 — Franulović Filip 4 — Mirošević F. Dligo

2 — Mirošević Kuzma 2 — Pađovan Joze Pretur 2 — Borovina Maria 2 — Oreš Ivan p. Kuzm. 2 — Dagojević Jure 2 — Žuvela Ivan Grizun 1 — Vlašić Jaka Petrova 2 — Tabain Joza Kole 2 — Mirošević Jerko i Ivan 3 — Žuvela Sabo Jaka 2 — Tabain Matij Jurjev 2 — Borovina Kuzma 2 — Prizmić Petar 4 — Vlašić Marko 2 — Zlokić Martin 2 — Cetinić Petar 2 — Konjašo Ivan 2 — Antunović Franko 2 — Tulić Marin Coto 2 — Bačić Olič Antun 2 — Separović F. Bare 2 — Vlašić Ursa Zec 2 — Tavro Velo Kuzma 2 — Separović F. Imbre 4 — Barmas Drag. Donko 2 — Žuvela Mara Šeše 5 — Dagojević Antun 2 — Velašić Petar Antunov 2 — Kautz Pane Pađovan 2 — Oreš Bepa za sinove 5 — Barčot Čupa Kuzma 1 — Prizmić Čirko Ivan 2 — Žuvela Košće Jela 5 — Žuvela Čoro 2 — Stipković Petar 5 — Vlašić Donko p. Nikole 2 — Joković Kata za muža 5 — Marelić Ivan Peljar 2 — Staliar Andrija Jerka 1 — Vučetić Ivan 4 — Simatović Ivan 10 — Furlani Katica 3 — Maričić Ivka 4 — Buković Kata 1 — Jurković Mate 2 — Prantl Dragutin 1 — Bačić Olič Ivan p. Iva 1 — N. N. 10.

5 — Boljat Luka 5 — stražari: Kljaković Šimun 5 — Skarica Marin 5 — Marušić Silvestar 5 — Gabričević Nikola nadstr. 4 — Križanac Frano 4 — Stazić Juraj 4 — Velić Dujam 4 — Jurić Šimun 4 — Baučić Nikola 4 — Ricov Antun 4 — Ribičić Božo 4 — Balarin Ivan nadstražar 2 — Brzić Mate nadprigl. 4 — Stančić Petar nadstražar 4 — stražari: Filipović Lovre 10, Morić Jakov 4, Večernik Vjekoslav 4, Kanza Savino 5 Novak Iginio preglednik 50 — Ježinić Josip nadstražar 4 — Babić Mate nadstražar 4 — Pavić Dujko nadstražar 4.

Pag: osoblje financijske straže za Crveni Križ i pripomoći udovicama i siročadi palih na bojnopolju kr. 84 — polovica za Crveni Križ kr. 42 dopriniše po kr. 10: Mođrić Ante povi., i Ljubičić Toma straž. — po kr. 8 nadstražari: Berleghi Valentin, Joranović Risto, Kokić Marin, Perezza Ante, Sundov Ivan, Vukušić Mate, stražari: Magaš Špiro i Olivari Jerko.

Makarska: činovnici i namještenici financijske straže za Crveni Križ i pripomoći obitelji pozvanih pod oružje. kr. 129-12 polovica za Crveni Križ kr. 64-56, dopriniše: Boban Mihajlo nadpovi. 20 — po kr. 8: Araža Damjan nadstr. i Jurela Toma stražar — po kr. 7-16 nadstražari: Brkanović Antun, Šonić Šimun, stražari: Skarica Marin, Kljaković Šimun, Marušić Silvestar, — Boljat Luka nadstr. kr. 6-16 — po kr. 6 stražari: Ramac Ivan, Anarić Antun — Batina Petar, nadstr. 5-16 — po

kr. 5: Gabričević Nikola nadstr., — stražari Križanac Franjo, Velić Dujam, Jurić Šimun, Baučić Nikola, Ricov Ante, — po kr. 2 nadstražari: Balarin Ivan, stražar Stazić Juraj.

Biograd: pučka škola kr. 7-16

Grabovac: poštanski uređ sakupio kr. 8.

Drvenik: župljani crkve sv. Jurja kr. 8-52, župnik Don Artur Vuletin kr. 4, školska mladež pučke škole u Drveniku kr. 2-27, upravitelj isie škole Don A. Vuletin kr. 6-27.

Skradin: u počast uspomeni pokojnog Save Dragišića položiše: Marasović pl. Josip 2 — Marasović pl. Jero 2 — Marasović pl. dr. Josip 2 — nagjeno u škriabici crkve Bl. Dj. (Marije u Skradinu kr. 5-02 — sakupljeno pred crkvom i po Skradinu kr. 197-92.

Kistanje Općina: (sakupljeno u odlomcima: Kolašac, Biovičnoselo i Modrinoselo) kr. 111-83.

Opuzen: Frančević Josip kr. 50.

Zara: Sasso Giovanni i. r. ufficiale di Posta cor. 3 — Luigi Zarich i. r. ufficiale di Posta 3.

Pučšće: sakupljeno u škriabici trafike duhana Ivana Fabijanića pok. Jakova kr. 23-93.

Starigrad: sakupljeno između prodavaoca duhana ovog područja naklade duhana kr. 256-59.

(Sl. jedi).

Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Uredu «Objavitelja Dalmatinskoga» u Zadru. — Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi all'Ufficio dell'«Avvisatore Dalmato» in Zara.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Preuzimlje naručbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatk.iša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst —

Naklada dopisnica.
Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR - E. MIKULA - ZADAR
ulica Sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Božićnih od 4 do 12 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5. — Cigaretnog papira Riz i svih vrsti. — Fotografskih potrepština.

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Novost! Špaga od papira od 1/2 do 6 mm. po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdonom žicom 3 mm. kg. K. 7.80.

Dotplata od gume samo za trgovce na veliko.

Najveći import kave
Delia i Holujević, Zagreb
nudi dok zaliha traje

SANTOS (zelenkastu Java)	po K 1000
MENADO LIBERIA	1050
ZIKORIA otvorena	300

sve po 100 kg.

Zemljišno - Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije u Zadru.

Prima predbrojbe na

Peti četrdesetgodišnji poreza prosti amortizacijoni 5 1/2% Austrijski Ratni zajam, koji će se posjednicim povratiti u čitavom nominalnom iznosu.

Daje predujmove na vrijednostne papire pupilarne sigurnosti, uz kamatu od 4 1/2%, ako služe za pokriće V. ratnih zajmova, te se obvezuju da ne će povisiti tu kamatnu stopu do 31 ožujka g. 1917.

Usljeđ subskripcione cijene od 92-50% te daljnje odobrenja od 1 1/2%

ukamaćuje se V. Austrijski ratni zajam sa 7-31% što predstavlja uz potpunu sigurnost, prvredno ulaganje.

Daje Hipotekarne zajmove na nekretnine u Kraljevini Dalmaciji.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

R. VLAHOV ZARA

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Kuhalo i brzovar na petrolej

Zajamčena sigurnost!
Zajamčeno prosto od svakog mirisa!
Senzacijonalni uspjeh!

Bez čadje!
Bez šuma!
Bez dima!

Bez začepjenja!
Bez predgrijanja sa špiritom!

✦ Najposobniji i najsavršeniji brzovar sadašnjosti! ✦

Učinak grijanja 3 puta veći nego kod ostalih sistema. Velika prištednja! Jedna litra petroleja gori 8-12 sati. Jedna litra vode kuha za 5 minuta. Isključeno je da bi se brzovar prevrnuo. Istodobno može služiti i kao peć za grijanje sobe.

Tvorničko skladište i zastupstvo za cijelu Dalmaciju:
G. B. TAMINO - ZADAR.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. — Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. — Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. — Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. — Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. — Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabili.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con iscaso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Stigla je velika partija BIJELOG NJEMAČKOG SUROGATA SAPUNA, sasvim tvrdog u originalnim sanducima od 200 komada po 20 dkg., koju prodajem svim trgovcima i zavodima po Kr. 55 sanduk, franko Zadar. Odprema se odmah za cijelu pokrajinu, uz unaprednu isplatu ili na temelju dokumenata koje banke.

Ovo novo njemačko sredstvo nadomiješćuje izvrsno obični i preskupi masteni sapun. Sve ga njemačke kućarice upotrebljuju za pranje ruku, rublja, poda, kuhinjskih sprava i za sve predmete od kovine.

Nalazi se na prodaju kod svakog trgovca. — Direktan uvoz iz Njemačke.

Paruđzbe šalju se tvrdki **MARCELLO PATTIERA -- Zadar.** Isključiva prodaja za cijelu Dalmaciju.

Brzojavli: PATTIERA -- ZADAR.

„BLANKA“